

Eduskunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Kuulemistilaisuus 14.10.2021

StV@eduskunta.fi

HE 146/2021 vp

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI 2022 – Sosiaali- ja terveysministeriön pääluokka

Hammaslääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Hammaslääkäriliitto pitää hallituskauden strategisia tavoitteita kannatettavina. Jotta nämä tavoitteet saavutetaan tulevaisuudessa, esitämme lausunnossamme suun terveydenhuollon perus- ja erikoistason palvelujen saatavuuden kannalta huomioon otettavia näkökulmia etenkin liittyen hoitotakuun kiristämiseen, sairausvakuutukseen sekä työvoiman saatavuuteen.

On tärkeää huomioida, että suun terveydenhuollon palvelujen tuottaminen poikkeaa muusta terveydenhuollosta. Julkista suun terveydenhuoltoa ja sen palveluvalikoimaa ei ole resursoitu alun perin koko väestölle, vaan on nojattu vahvasti sairausvakuutuskorvauksiin aikuisten suun terveydenhuollon palvelujen osalta. Tällä hetkellä yksityisellä sektorilla toteutuu lähes puolet yhteiskunnan tukemista suun terveydenhuollon aikuisten käynneistä. Työterveyshuoltoon ja yksityisiin sairauskuluvakuutuksiin ei yleensä sisälly suun terveydenhoitoa. Sairausrvakuutuskorvauksia on kuitenkin leikattu kahteen otteeseen vuosina 2015 ja 2016, ja ne ovat johtaneet potilaiden siirtymiseen julkisen suun terveydenhuollon palvelujen piiriin. Tästä ja koronapandemian aiheuttamasta hoitovelasta johtuen julkinen suun terveydenhuolto on monin paikoin pahoin ruuhkautunut, ja hoitoon pääsyssä sekä hoitojen valmistumisessa on ongelmia.

THL:n mukaan noin 80 % kunnista pystyi järjestämään ennen pandemiaa ensimmäisen hoidon tarpeen arvioinnin jälkeisen käynnin kolmessa kuukaudessa. Ongelmana on kuitenkin hoitojen kohtuuton pitkittyminen. Suun terveydenhuollon jo ennestään iso hoitovelka kasvoi vuoden 2020 aikana noin 1,3 miljoonan potilaskäynnin verran. Vaativamman hoidon ja erikoissairaanhoidon palveluita on tarpeeseen nähden liian vähän. Kuntien mahdollisuuksia parantaa hoitoon pääsyä ja hoitojen valmistumista kohtuullisessa ajassa olisi tuettava lisäämällä kohdennettua rahoitusta kuntien peruspalveluihin tarkoitettuihin valtionosuuksiin. Tätä rahoitusta kunnat voisivat käyttää oman toimintansa lisäämiseen tai palveluiden hankkimiseen yksityisiltä toimijoilta. Kannatamme hoitotakuun kiristämistä kolmeen kuukauteen suun terveydenhuollon osalta, kunhan se on riittävästi rahoitettu.

Hallituksen esityksessä suun terveydenhuollon sairausvakuutuskorvaukset vuodelle 2022 pysyisivät samalla tasolla kuin vuonna 2020 (51 miljoonaa euroa). Hammaslääkäriliitto on esittänyt, että sairausvakuutuskorvauksia tulisi suun terveydenhuollossa korottaa, kohdistamalla korotus kaikkiin sairausvakuutuskorvauksen piirissä oleviin toimenpiteisiin tai vaihtoehtoisesti korotuksien painottamista tutkimuksiin, ehkäisevään hoitoon ja kiinnityskudossairauksien hoitoon. Tämä tasaisi potilaiden hoitoon hakeutumista sektorien välillä. Sairausvakuutuskorvaus on kustannustehokas tapa tuottaa terveydenhuollon palveluita ja tärkeä myös pienituloisille. Tuoreen tutkimuksen mukaan alimmassa tuloviidenneksessä 13 % käytti yksityissektorin palveluja ja toiseksi alimmassa 22 %.

Lisäksi Hammaslääkäriliitto esittää terveyskeskukselle velvollisuutta antaa palveluseteli silloin, kun se ei itse pysty tuottamaan STM:n yhtenäisten hoidon perusteiden mukaisia hoitopalveluja hoitotakuun edellyttämin periaattein. Palvelusetelilain uudistuksessa tulisi myös huomioida, että järjestelmästä tulisi saada nykyistä joustavampi niin potilaan, järjestäjän kuin palvelun tuottajan kannalta.

Sote-alan työvoiman saatavuuden ohjelmaan toteamme, että suun terveydenhuollossa hammaslääkäri työvoimaa on saatavilla tarpeeksi kun huomioidaan julkisen sektorin lisäksi yksityisen sektorin toimijat. Hammaslääkäri työvoiman maantieteellisesti epätasainen jakautuminen on haaste, jota toivottavasti järjestämisvastuun siirtyminen kunnilta hyvinvointialueille helpottaa. Nykyisillä koulutusmäärillä hammaslääkärien määrä alkaa kasvamaan selvästi 2030-luvulla. Tällä hetkellä järkevää työnjakoa uhkaa pula hammashoitajista ja suuhygienisteistä ja erikoistason palvelujen saatavuutta pula erikoishammaslääkäreistä. Hammaslääkäriliitto esittääkin sekä erikoishammaslääkärien että hoitohenkilökunnan koulutusmäärien nostamista. Suun terveydenhuollossa on hyviä kokemuksia ns. suun erikoishoidon yksiköistä, joissa erikoishammaslääkäritasoisia perusterveydenhuollon palveluita on koottu yhteen. Hammaslääkäriliitto onkin esittänyt, että jokaisella tulevalle hyvinvointialueella tulisi olla ko. yksikkö.

Haluamme korostaa tutkimuksen ja koulutuksen riittävää rahoitusta, jotta maassamme voidaan taata laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut. Tutkimuksen rahoitusta on leikattu runsaasti ja suunta on kestämaton. Hammaslääkäri- ja lääkärikoulutukseen suunnattua määrärahaa ei ole nostettu vastaamaan lisääntyneitä koulutusmääriä. Tämä on siirtänyt vastuuta koulutuksen kustannuksista jo ennestään taloudellisesti haasteellisessa tilanteessa olevalle palvelujärjestelmälle. Esitämme sekä koulutukseen että tutkimukseen lisäystä ko. budjettimomenteille.

Laaturekisterien osalta pyydämme huomioimaan Hammaslääkäriliiton lausunnon luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen laaturekistereistä. Kansallisen suun ja hampaiden sairauksien laaturekisterin perustaminen on erittäin tarpeellinen ja kannatettava esitys. Huomioitavaa on, että laaturekisterin kehittämistyön laadukas ja riittävän nopea eteneminen edellyttää riittävää resurssointia.

Merkittävä osa suusairauksista olisi ennaltaehkäistävissä hyvällä omahoidolla, mutta niiden ennaltaehkäisyssä ja terveyden edistämisessä tarvitaan myös yhteiskuntapoliittisia keinoja. Hammaslääkäriliitto pitää valmisteveron kiristämistä tärkeänä. Esimerkiksi tupakkaveron kiristämisen perusteena on, että tupakka on merkittävä riskitekijä suunterveydelle. Tupakka heikentää elimistön puolustusjärjestelmää, ikenien verenkiertoa ja suun haavojen paranemista. Tupakointi lisää suusyövän riskiä sekä riskiä sairastua parodontiittiin eli hampaiden kiinnityskudossairauteen. Myös virvoitusjuomaveron kiristämällä nähdään suun terveyden kannalta positiivisia vaikutuksia. Tiedossa on, että virvoitusjuomat, light-juomat, urheilu- ja energiajuomat, useimmat makuvedet, täysmehut ja marjamehut aiheuttavat eroosiota eli hammaskiilteen syöpymistä. Sokeria sisältävät juomat aiheuttavat hampaiden reikiintymistä. Näillä veronkiristyksillä voidaan rahoittaa edellä kuvaamiemme resurssitarpeita.

Kunnioittaen,

Suomen Hammaslääkäriliitto ry

Henna Virtomaa

toiminnanjohtaja

Hammaslääkäriliiton lausunto laaturekistereistä:

https://www.hammaslaakariliitto.fi/sites/default/files/mediafiles/kuvat/liiton_toiminta/stm_laatu_rekisterilausunto_21.6.2021.pdf